

"Amb la dreta tornaran e

Víctor Jou va ser l'inventor i l'ànima d'un local ja mític en la història noctàmbula i musical de Barcelona: el Zeleste del barri de la Ribera. Aquí van néixer la música laietana i l'Orquestra Plateria. Hi van actuar per primera vegada a la ciutat Almodóvar & MacNamara i Camarón de la Isla, a més de moltes grans figures internacionals del rock, el jazz i el blues. Va ser escola de música, de copes i de mil històries inconfessables. Des que va tancar tot han estat imitacions dolentes.

—Com va néixer Zeleste?

—Se'm va acudir després d'estar una temporada llarga a Londres. Aquí hi havia un *underground* suficient i alguns antecedents: La Enagua, La Cucafera o La Cova del Drac, que es dedicava a la cançó. Hi havia públic i nuclis molt incipients de música en viu; per tant, era factible. Amb el meu soci, Pepe Aponte, vam decidir d'embranchar-nos-hi, tot i que no teníem ni un duro.

—Per què va escollir el barri de la Ribera?

—Era un barri molt tranquil.

—No hi havia res. De fet, va inventar també el barri.

—Sí. Era una zona en decadència. El Born s'havia tancat. L'activitat comercial se n'havia anat a fer punyetes. Hi havia molts locals buits. Vam aconseguir de llogar-n'hi un, però com que el propietari era molt conservador, vam haver de fer una memòria avalada per personalitats importants del món de la música: Enric Gispert, Maria del Mar Bonet, Gonzal Comelles, Jordi Roch...

—I els diners, d'on van sortir?

—Un crèdit personal de 250.000 peles cadascú i els nostres sous. El vam llogar l'any 70 i s'inaugurava al 73.

—Va ser molt difícil obtenir els permisos?

—Vam trigar-hi dos anys. Ens van putejar molt.

—Qui?

—Una xarxa mafiosa que ara no vull recordar. A l'època era normal, però pensat avui era un tema greu. En aquell moment per a obrir un local de vida nocturna o eres d'una tendència política "curiosa" o era impossible. Finalment, amb paciència i pressionant moltíssim ho vam aconseguir. El dia que havíem d'obrir no ho vam poder fer perquè no havia arribat el permís. Estava tot preparat. Almenys hi havia tres-centes persones al carrer. Es va haver d'ajornar. Molts es van pensar que era una estratègia de *màrqueting*...

Zeleste passarà a la història per ser el local iniciàtic d'una generació barcelonina.

I Víctor Jou, per ser-ne l'impulsor.

—Un cop obert el local, va continuar tenint problemes?

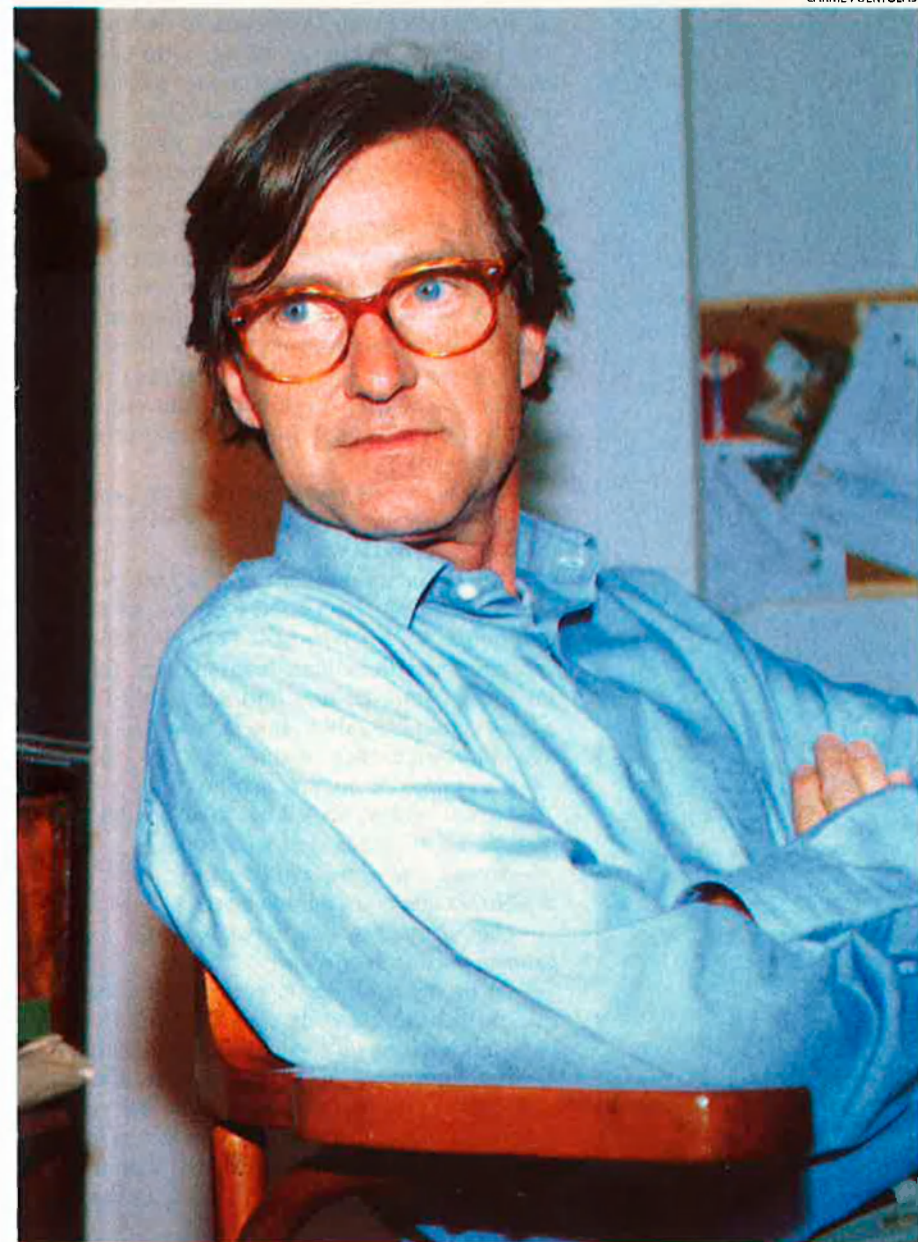
—Ho vam passar molt malament. Vaig patir moltíssim. Gairebé cada setmana havia d'anar a comissaria.

—Per explicar què?

—Les forces públiques del moment no entien que, de sobte, cada nit, sense que hi hagués *alterne* ni ball, dues-centes persones es reunissin en un lloc per escoltar música i fer teòrica. Creien que hi passava alguna cosa... Vam tenir amenaces, agafades, es van endur gent a comissaria, però mai no van poder de-

s moviments alternatius"

CARME PUERTOLAS

tenir ningú. Era un públic normal, professions lliures, intel·lectuals... Molts dels polítics que ara manen passaven pel Zeleste cada nit. Recordo que al cap d'un any de funcionar em van trucar de comissaria per preguntar-me qui era jo i què hi feia allà. Em van fer la vida impossible, però jo tenia tots els papers en regla. Finalment van callar.

—Quins objectius teníeu?

—Posar en solfa i potenciar tot allò que tinguéssim interès. Per exemple, reinvertíem el que pagaven els músics en concepte d'oficina i compràvem equips de música, furgonetes

"Jo veia molt clar que si a Barcelona hi havia deu persones de les que creen opinió que s'interessaven pel que fèiem, era suficient per a promoure, per exemple, un disc determinat. Prescindint, fins i tot, de la premsa especialitzada."

per als bolos... Aleshores les oficines de *management* no tenien infraestructura. Nosaltres ens la vam anar fent.

—A part la música d'aquí, a Zeleste vam veure per primera vegada gent com Camarón o la Bernarda i la Fernanda. Era una aposta arriscada en aquell moment?

—Jo ho veia clar. Era evident que hi havia públic suficient. Eren els millors del flamenc. La gent havia de venir.

—I mai no punxàveu?

—Sí, és clar. Sobretot amb grans figures internacionals. A vegades no venia ni la premsa. Només els quatre "enteradíssims" de torn. Vam portar molts músics estrangers de gran categoria, i mai no van tenir gaire èxit de públic.

—Per als músics catalans, Zeleste va ser el gran trampolí cap a la fama?

—Home, jo crec que cap no va traspasar la barrera de la comercialitat. Tot i que molts dels discos que feien en aquella època es poden continuar escoltant avui dia. Passa com amb les bones pel·lícules. Un exemple dels que han continuat bé seria el Toti Soler, però els grups són tots desfets.

—Quantes vegades et van dir que eres boig, que anaves contra corrent?

—Algunes. De vegades costava, t'havies de creure el que feies. Jo veia molt clar que si a Barcelona hi havia deu persones de les que creen opinió que s'interessaven pel que fèiem, era suficient per a promoure, per exemple, un disc determinat. Prescindint, fins i tot, de la premsa especialitzada. Era més important un article favorable d'un Vázquez Montalbán que una crítica tòpica d'un expert.

—Els projectes eren molt premeditats, molt estudiats, o dominava l'espontaneïtat?

—Era bastant premeditat. Mai no ens vam doblegar. Fèiem el que creïem que s'havia de fer. Mai no vam caure en la temptació de fer coses estranyes.

—Coses estranyes, de quina mena?

—Programar productes molt comercials que no ens interessessin a nosaltres.

—Per què Zeleste va aglutinar un públic tan divers?

—No ho sé. Era un públic heterodox. S'hi barrejaven *quinquis*, per entendre'ns, amb intel·lectuals, músics, pintors... Era una barreja sana, sense cap tensió. Jo diria que no s'ha tornat a repetir mai més. Ara la gent és més sectària.

—Les copes eren molt importants. És un dels locals que han estat més brutalment

plens, i la gent tan tranquil·la. Això tampoc no s'ha tornat a repetir.

—Sí. A la gent, ja li anava bé. A més a més, s'hi lligava moltíssim, cosa que cal tenir en compte.

—Per què no hi ha hagut un altre local així?

—Jo crec que tornarà a passar quan manin les dretes una altra vegada, cosa que sembla que som a punt d'aconseguir. El gran avantatge serà que hi tornarà a haver moviments alternatius per fer front comú a l'efecte adormidor que això representarà.

—Aquests últims anys, han matat l'ambient?

—S'han donat uns factors que, d'una banda, han estat positius perquè la gent ha pogut viure millor, però s'ha tallat una mica l'ambient.

—Per què?

—Hi ha hagut massa intervencionisme públic en tot. La gent s'ha acostumat a les subvencions. S'ha creat una manera de fer que ha donat més feina als músics i millor vida, però s'ha tallat una mica l'ambient espontani. Si les dretes no hi intervenen molt per por que se'ls escapi el personal, crec que es pot produir un altre fenomen similar al de llavors.

—A vosaltres, les institucions públiques no us van donar suport suficient?

—Quan vam muntar l'Escola de Música, que va ser un gran èxit —vam arribar a tenir quatre-cents cinquanta alumnes—, no ens van concedir ni una pesseta de subvenció. Teníem uns professors de primera fila, uns programes molt rigorosos, divuit aules, deu o dotze pianos i vam haver d'arreglar tot l'edifici, que era fet una merda. Ni una pesseta. Vam fer una inversió brutal. Era la pitjor època.

—I la primera escola. Es el risc d'avançar-se sempre als temps.

—Sí, ens va sortir molt car... Recordo que jo negociava amb la Caixa i, de cop, em van dir: Noi, tots els diners se'n van a l'escola de Vallvidrera, que després va ser un fracàs.

—Per què a la de Vallvidrera i no a Zeleste, amb l'història que ja teníeu?

—Van tenir en compte l'emplaçament, i suposo que l'extracció social de la gent que hi havia d'anar. Va fracassar. Els hi va anar un públic esnob que al cap d'un any se'n va cansar. Només ha funcionat l'Aula de Jazz.

—L'intent del Poblenou, podria haver recuperat el vell esperit de Zeleste?

—No ho sé, perquè no vaig tenir temps, però la idea era aquesta.

—Què va fallar?

—Les previsions econòmiques. Vam quedar col·lapsats i una persona molt espavilada va aprofitar la situació per ficar-s'hi i apoderar-se del muntatge.

—No podria ser que, de nou, us haguéssiu

Hi ha hagut massa intervencionisme públic en tot. La gent s'ha acostumat a les subvencions. S'ha creat una manera de fer que ha donat més feina als músics i millor vida, però s'ha tallat una mica l'ambient espontani. Si les dretes no hi intervenen molt per por que se'ls escapi el personal, crec que es pot produir un altre fenomen similar al de llavors.

Valg anar al Poblenou [a muntar el nou Zeleste] amb la mateixa idea que tenia quan valg anar al barri de la Ribera. Era un lloc tranquil, no hi havia ningú. Encara no existia la nominació de Barcelona per als Jocs Olímpics de 1992. Si hagués existit, no hi hauria anat. Era un desert. Hi havia moltes naus buides. Em va encantar. No hi havia veïns.

avançat massa als temps? Vau ser pioners al Poblenou, però fins ara la cosa no s'ha començat a animar.

—Vaig anar al Poblenou amb la mateixa idea que tenia quan vaig anar al barri de la Ribera. Era un lloc tranquil, no hi havia ningú. Encara no existia la nominació de Barcelona Olímpica. Si hagués existit, no hi hauria anat. Era un desert. Hi havia moltes naus buides. Em va encantar. No hi havia veïns.

—Com podien sobreviure els grups que sortien de Zeleste amb la poca infraestructura existent?

—Hi havia una gran creativitat. A nivell estatal ens tractaven molt bé. Érem més ben considerats a Madrid que no aquí, pràcticament. Aquí no hi havia discogràfiques, ni televisió i les ràdios *passaven*, feien "los cuarenta principales", és a dir, o pagaves o et quedaves al marge. Aquí no teníem mitjans de difusió. En canvi a Madrid les coses ens funcionaven.

—Com va evolucionar després tota l'energia que havia generat Zeleste en el terreny de la música professional?

—Va arribar un moment que la gent es va anar desanimant. No es feien discos, no sortien *bolos*. Va ser horrorós. Però els músics van continuar treballant, feien classes, feien sessions... Ha estat més tard, amb TV3 i les ajudes de la Generalitat, que la cosa s'ha animat i ha sortit el rock català.

—T'agraden els bars de disseny?

—No em molesten. Ara bé, jo no sóc client de bars, no m'agrada anar a fer copes.

—No se't veia gaire a la barra.

—No, és que no m'agrada beure.

—Què en penses, dels locals que ara programen música en directe?

—Hi ha alguna cadena, però és un gènere que no m'interessa. És com l'Starlets i el New York. Hi ha un esperit mercantilista que els funciona, però no hi ha ambient. Passa com a París. La gent no es coneix. Hi van, escolten l'actuació i marxen. Les copes són caríssimes. Són llocs avorridíssims, anònims.

—Mai més no has intentat d'obrir un local com *déu mana*?

—No fa gaire em van fer una proposta per fer una cosa al mateix barri. Però no hi havia calers. Si algun dia en tenim, ho farem.

—És difícil d'aconseguir-ne?

—El diner és molt conservador i molt estúpid... Ara bé, amb pocs diners es pot muntar una història que funcioni, i la prova és el Zeleste vell, que vam obrir amb cinc-cents mil pessetes.

—Per cert, i ara què fas?

—Faig d'enginyer en una empresa holandesa.

—Doncs, sort i que trobis els diners.

Xavier Montanyà